

London Calling!

Ik kijk naar de TV en wat ik zie raakt me in het diepst van mijn ziel. Wat gebeurt er in de wereld? vraag ik me af. En hoe kan het zover komen dat we vanuit een geciviliseerd land als Engeland dit soort beelden te zien krijgen? Van Croydon tot Hackney, van Tottenham tot Clapham zijn er groepen mensen – vooral mannen – die aan het plunderen zijn geslagen. Winkels worden bestormd en leeggeroofd. Ruiten worden ingegooid. Gebouwen worden in brand gestoken. Grote delen van de stad staan in lichterlaaie. Het respect voor de politie is minimaal. Agenten worden uitgedaagd en geprovoceerd. Het lijkt of de onruststokers uit zijn op een confrontatie met de hand van de wet.

Dit is Londen anno nu. En het is net alsof ik naar een Hollywood-achtige rampenfilm zit te kijken. Ik lijk te wachten op herrijzenis van de held, zoals vaak gebeurt in dit soort films. Een soort Brad Pitt-, Harrison Ford- of Denzel Washington-achtig type die, als het echt niet anders meer kan, uit de schijndood opstaat en doet wat er gedaan moet worden. Iemand die de mensen tot de orde roept, hun respectvol aanspreekt op hun verantwoordelijkheid, de taken verdeelt en ervoor zorgt dat het Koninkrijk weer in ere hersteld wordt. Maar de held komt niet opdagen, noch komt hij als een feniks uit de as tevoorschijn. Er is genoeg as op TV, maar geen held en ik beseft dat het gewoon het BBC-journaal is wat ik aan heb staan. Ik vind het allemaal bizar, afschrikwekkend en zeer verontrustend.

Ik moet denken aan de tijd dat ik zelf een jaar in Londen heb gewoond. Oude stoffige, maar emotionele herinneringen komen boven. Alle plekken die voorbij komen op TV herken ik. Ik heb daar ook gelopen. Ik heb daar ook boodschappen gedaan. Vrienden bezocht. In de kroeg gezeten. Mijn speciale band met Londen doet me beseffen dat alles wat er in de wereld gebeurt nu wel heel erg dichtbij komt. En ik denk bij mezelf, als dit in Londen kan gebeuren, dan kan het ook zomaar overslaan naar andere landen. Naar Ierland, Frankrijk, België, Duitsland, en ja, ook zelfs naar ons zeer tolerante en vrije Nederland.

De journalisten op TV hebben het inmiddels over hoe dit allemaal nu kan gebeuren. Voorlopige analyses worden gemaakt. De rellen ontstaan vooral in achterstandswijken, waar veel ontevredenheid heerst onder de bevolking. De wijken worden gekenmerkt door hoge werkloosheidscijfers, veel sociale onrust, gebroken gezinnen, relatief hoog drugsgebruik en veel wantrouwen jegens de overheid. Er wordt gesproken over opgekropte frustraties onder de lokale bevolking die nu ineens als een vat buskruit tot ontploffing is gekomen. De wijken blijken al tijden een vat buskruit te zijn geweest. *It was about to happen anyway*, zegt een licht verslagen BBC verslaggever. De vraag wordt gesteld waarom er niet eerder is ingegrepen. Niemand weet het antwoord. Premier Cameron zal daarop met een antwoord moeten komen.

Op het Tv-scherm blijven de beelden me shockeren en verbazen. Hoe kan dit in godsnaam in Londen gebeuren? Als ik de beelden zie en ik ze zou moeten lokaliseren zonder de werkelijke plaats te weten, zou ik ze plaatsen in landen als Somalië, Irak, de landen in het Midden-Oosten, sommige Afrikaanse steden misschien, bepaalde wijken in Amerikaanse steden, ergens in Zuid-Amerika wellicht, maar zeker niet op het Europese continent. Wij zijn per slot rekening de bakermat van de beschaving toch?

Ik bekijk de beelden nog eens goed. Het valt me wederom op dat het vooral mannen zijn die schoppen, slaan, plunderen, stelen, jatten, schreeuwen, vloeken en uitdagen. Vrouwen zijn er wel, maar zij rennen vooral vluchtig van de plekken des onheil. En dan schieten de woorden van mannenwerk goeroe Robert Bly¹ me ineens te binnen: *An uninitiated man is a danger to society*. En ja, denk ik, dit zou daar zo maar eens een voorbeeld van kunnen zijn. Maar wat bedoelt Bly met zijn woorden? Wat is een niet-geïnitieerde man en hoe kan zo'n man een gevaar zijn voor de maatschappij?

Wel, in vroeger tijden werden jongens binnen hun gemeenschap altijd geïnitieerd in hun mannelijkheid zodra ze oud genoeg waren om werkelijk man te worden. Dit proces was een soort ongeschreven regel binnen een stammencultuur. En blijkbaar was het een ritueel waaraan we in oude tijden veel waarde hechtten, want het gebeurde binnen vrijwel elke gemeenschap wereldwijd. De reden voor de initiatie van jongens lag gelegen in het feit dat jongens, als ze eenmaal gingen puberen, hun ontluikende seksualiteit, en de daarbij behorende verhoogde testosteron-levels, moesten leren hanteren. Deze *beheer-sing* was nodig om de toenemende levensenergie (het levensvuur) niet in agressie te transformeren maar in wijsheid en liefde, zodat ze later als man hun kracht constructief in kunnen zetten ten dienste van de gemeenschap.

Het klinkt wellicht allemaal een beetje hocus pocusachtig, en dat is wellicht ook de reden waarom we in de loop der tijd het contact met deze riten kwijt zijn geraakt en we ze hebben afgedaan als ouderwets, onmenselijk en zeker niet bevorderlijk voor de ontwikkeling van de mannelijke psyche, maar feit is wel dat onze vroegere voorouders dit allemaal erg belangrijk vonden. Kunnen we hieruit iets leren? Om hierop een antwoord te geven keren we terug naar Londen en naar de woorden van Robert Bly. Wat Bly zegt is dat een niet geïnitieerde man een gevaar is voor de maatschappij. Wat hij hiermee bedoelt is dat een man die niet geïnitieerd is, moeite heeft om zijn testosterongehalte en zijn agressiviteit te beheersen. Hierdoor is een niet geïnitieerde man in staat om zijn levensvuur ongezond (agressie en geweld) of helemaal niet (depressie en apathie) in te zetten.

Wat er nu in Londen gebeurt is verschrikkelijk, en het zou wel eens met niet-geïnitieerde mannen te maken kunnen hebben. Want zeg nou zelf, welke man is tegenwoordig nog geïnitieerd? Nou niet veel kan ik je zeggen. Ook niet in Engeland. Dit heeft tot gevolg dat de meeste westerse mannen in feite allemaal vaatjes buskruit zijn. De een heeft een lontje, de ander heeft zijn lontje d'r af gehaald. De een kan tot een agressieve ontploffing komen, de ander tot een depressieve inploffing. En dan is er ook nog een hele groep mannen die hun lontje nog wel heeft, maar deze het liefst verborgen houdt en op een afstand relativerend toekijkt.

We willen als mannen het leven leiden dat we willen, dat we verdienen. Het leven dat voor ons bestemd is. Een leven waar we vervulling uit halen. David Deida², een erkend mannenwerker uit de VS, zegt hierover: *A man without a vision is a man without a purpose. A man without a conscious life-purpose is totally lost, drifting, adapting to events rather than creating them*. Als het ons mannen niet lukt om onze *purpose* te leven, hetzij door onze genetische achtergrond, opvoeding, cultuur of andersoortige levensomstandigheden, gaan we ons miserabel voelen en willen we ons daaruit bevrijden. En als dit niet lukt verzanden we in agressie, depressie of ergens daar tussen in. En dit is precies wat er op dit moment in Londen gebeurt.

De Londense man voelt zich *lost*, zonder *purpose*. Hij ziet het leven als uitzichtloos. Hij wil zich bevrijden. Zijn leven leiden. En misschien wel zijn bijdrage leveren. En ja, de aanleiding zijn de slechte sociale en economische omstandigheden. En ja, eerst moet al die opgekropte agressie eruit. En het klopt waarschijnlijk ook dat de agressie (deels) ingedamd moet worden. En ja, dit heeft allemaal gevolgen, maar als die vaten buskruit niet tot ontploffing mogen komen, blijven het vaten buskruit en komen ze in een later stadium toch wel tot ont- of inploffing. Hoe verschrikkelijk en onmenselijk het er allemaal ook uit ziet, misschien is nu wel het juiste moment dat al deze agressie naar buiten komt. En als dat zo is, dan hebben we daar als maatschappij en als individu ook onze verantwoordelijkheid voor te nemen en hebben we te luisteren naar wat deze mannen werkelijk te vertellen hebben.

Als we alleen maar kijken naar het agressieve gedrag dat we zien en dit gedrag met ander repressief gedrag gaan beantwoorden, wordt het geweld wellicht in de kiem gesmoord, maar zal de onderliggende woede en frustratie blijven. Die wordt niet weggehaald met een grote politiemacht, maar zal onderhuids blijven smoren. Wordt het dan ook niet eens tijd dat we in dit soort situaties luisteren naar wat zich onder het zichtbare oppervlak afspeelt? Naar wat de drijfveren van deze mannen zijn? Naar wat ze werkelijk willen zeggen?

Het lijkt wel of er vanuit het donkere hart van Londen een oerschreeuw te horen is van de Engelse man. Een schreeuw om hulp. Om herkenning. Om erkenning. Diep van binnen wil de Londener zich bevrijden van zijn sociaaleconomische juk en van zijn richtingsloze bestaan. Hij zoekt richting en vervulling in zijn leven. Als mannenwerker hoor ik de roep om een initiatie. Wat zou er gebeuren als we deze mannen een platform geven waarop ze al hun frustraties en woede kunnen uiten? En wat zou er gebeuren na deze storm? Als ze zijn uitgeraasd? Wat komt er dan tevoorschijn? Zouden we naar hun diepste verlangens kunnen en willen luisteren? Willen we het horen? Kunnen we het aan? Zouden we dit proces ook niet eens moeten faciliteren? Vanuit dit oogpunt ligt er voor mannenwerkers een krachtige uitdaging in Londen, en waarschijnlijk ook in veel andere westerse steden, om een bijdrage te leveren.

Edwin Holwerda, Haarlem, 10 augustus 2011

e-mail: edwin@kaora.org

Bronnen

- 1 Robert Bly, *Iron John, A Book about Men*, 1st Edition, 2004, Da Capo Press, Cambridge, MA, USA
- 2 David Deida, *Way of the Superior Man, A Spiritual Guide to Mastering the Challenges of Women, Work, and Sexual Desire*, 2004, 2nd Edition, Sounds True, Boulder, CO, USA

Over de auteur

drs. Edwin Holwerda (M.A.) is zelfstandig trainer, coach en adviseur (zie www.kaora.org). Hij is mede-initiatiefnemer van *MannenWerk* (zie www.mannenwerk.org), een organisatie dat als doel heeft de Nederlandse man te ondersteunen in zijn ontwikkeling naar een bewuste en authentieke mannelijke identiteit. *MannenWerk* verzorgt regelmatig initiatieworkshops voor mannen. Daarnaast is hij als *Synnervator* en *SDi Lead* verbonden aan het Nederlandse *Center for Human Emergence* (zie www.humanemergence.nl).